

ŘLZ – ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKA

7.10. 2006

PhDr. Vladimír Hřebíček

vladimir.hrebicek@scacp.cz

1

Doporučená literatura k tématu:

- u Armstrong Michael: *Řízení lidských zdrojů*, Praha, GRADA Publishing 2002,
- u Koubek Josef: *Řízení lidských zdrojů – Základy moderní personalistiky*, Praha, ManagementPress 1995,
- u Špalková Dagmar: *Personální management*, ESF MU Brno, 2004.

2

Nauka o podniku

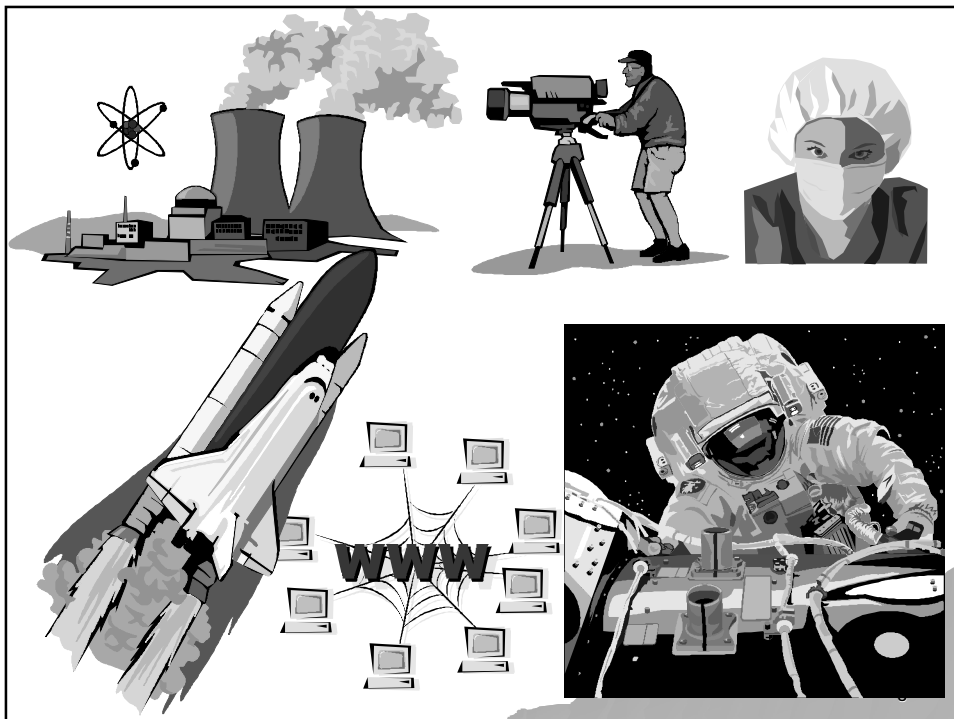
Řízení lidských zdrojů

Personální strategie a personální plánování
Trh práce, nábor a výběr zaměstnanců
Adaptační proces a péče o nové pracovníky
Vedení a řízení lidí
Motivace a chování pracovníků
Budování a rozvoj týmu
Hodnocení zaměstnanců
Firemní kultura
Rozvoj a vzdělávání zaměstnanců

Jaké byly hlavní úspěchy lidstva za posledních 100 let?

5

Všechny nejvýznamnější pokroky
lidstva sdílejí jeden společný rys:

ORGANIZACI

7

Společným prvkem každé
organizace jsou lidé

Z pohledu organizace se
můžeme na lidi (vedle půdy a
kapitálu) dívat jako na významné
živé zdroje pro její fungování.

8

Lidské zdroje v podniku

- u Uvádějí do pohybu ostatní zdroje podniku, podmiňují a ovlivňují jejich využívání, jsou zdrojem myšlenek a vytvářejí hodnoty (výrobky a služby).
- u Jsou považováni za nejcennější zdroj, který odlišuje vynikající organizace od méně úspěšných.

9

Efektivní produkce

- u Efektivní znamená využívání minimálního množství zdrojů, které jsou potřebné k produkci zboží či služeb.
- u Výsledkem je zlepšení produktivity.

10

PRODUKTIVITA

$$\text{PRODUKTIVITA} = \frac{\text{výstupní hodnoty}}{\text{vstupní hodnoty}}$$

$$\text{PRODUKTIVITA} = \frac{\text{zboží a služby}}{\text{lidé, kapitál, materiál, energie}}$$

11

PRODUKTIVITA SE ZVYŠUJE:

Když organizace nachází nové způsoby, jak při výrobě svých výstupních hodnot využívat co nejméně zdrojů.

V podnikových podmínkách je zlepšování produktivity nezbytným předpokladem pro dlouhodobou úspěšnost!

12

Účelem řízení lidských zdrojů je

Vést lidi k tomu, aby se co nejvíce podíleli na zvyšování produktivity své organizace.

13

Úspěšné organizace využívají péči o lidský kapitál k tomu, aby svým zaměstnancům pomohly k vyšší produktivitě práce.

Jde o takové programy jako je:

- u mentorování a koučování,
- u workshopy zaměřené na možnosti a vývoj kariéry,
- u víkendové formy výcviku a vzdělávání,
- u programy podporující lepší péči o rodiny zaměstnanců.

To všechno předurčuje budoucí úspěšnost firmy.

14

Vymezení pojmů

u **Personalistika = personální práce**

u **Personální administrativa**

u **Personální řízení**

u **Řízení lidských zdrojů**

Jednotlivé
vývojové fáze
personální práce

15

Personální administrativa

- u **PP|** - služba zajišťující administrativní práce a procedury spojené se zaměstnáváním lidí, pořizováním, uchováváním a aktualizací dokumentů a informací týkajících se ZČů a jejich činností a poskytováním těchto informací řídicím složkám organizace
- u **Mzdová a daňová agenda, zdravotní prohlídky, osobní karty zaměstnanců, ...**
- u **PP – pouze pasivní role**
- u **Organizace s autoritativním a centralizovaným způsobem řízení a s nízkou mírou dělby pravomocí**

16

Personální řízení

- u v podnicích s dynamickým a progresivním vedením, orientovaných na expanzi, na ovládnutí trhu a eliminaci konkurence
- u hledání konkurenční výhody přes člověka a pečlivě vybraný, zformovaný, organizovaný a motivovaný pracovní kolektiv
- u PP – aktivní role,
  - orientována výhradně na vnitroorganizační problémy zaměstnávání lidí a hospodaření s pracovní silou, nevěnuje se strategickým otázkám
- u zapojení i liniových manažerů

17

Řízení lidských zdrojů

- u člověk = nejdůležitější výrobní vstup a motor činnosti organizace
- u skutečně řídicí činnost
- u Lidské zdroje/lidský kapitál = zaměstnanci, manažeři, externí spolupracovníci

18

Společné rysy personálního řízení a ŘLZ

- u Strategie obou směrů vycházejí z podnikové strategie.
- u Linioví manažeři jsou odpovědní za řízení lidí a personální útvary jim poskytují metodickou pomoc.
- u Vyváženost potřeb organizace a jednotlivce a rozvíjení lidí v zájmu dosažení maximální úrovně jejich schopností pro jejich vlastní uspokojení i pro snadnější plnění cílů organizace.
- u Jednou z jejich nejdůležitějších funkcí je přizpůsobování lidí stále se měnícím požadavkům organizace.
- u Kladou v rámci zaměstnaneckých vztahů důraz na komunikaci a spolupráci.

19

Rozdíly mezi personálním řízením a ŘLZ

- u PŘ je zaměřená především na jiné než vedoucí pracovníky, zatímco ŘLZ se týká více vedoucích pracovníků.
- u V ŘLZ jde mnohem více o zapojování liniových manažerů, zatímco PŘ se je snaží jenom ovlivňovat.
- u ŘLZ zdůrazňuje význam zapojení vyšších stupňů řízení do ovlivňování OK, zatímco PŘ hledí na rozvoj organizace s podezřením.
- u Důležitým rozdílem je i strategická povaha ŘLZ.
- u **Nejvýznamnějším rozdílem** je podle Armstronga to, že *„pojetí ŘLZ je založeno na manažersky a podnikatelsky orientované filozofii a je prohlašováno za ústřední strategickou aktivitu vyššího managementu, kterou rozvíjí, vlastní a zabezpečuje management jako celek na podporu zájmů organizace“.*

20

Typologie organizací

Velký podnik	I.	II.
Malý podnik	III.	IV.
	stabilní prostředí	dravě konkurenční prostředí

I. kvadrant

= velký podnik, pohybující se ve stabilním prostředí

- u pomalý inovační cyklus, ojedinělý krach, zavedená výroba a prodej
- u zaměstnanci musí vědět, odkud pokud sahají jejich povinnosti
- u vyznáván princip seniority a zásluh
- u personální změny nejsou časté
- u formalizované výběrové řízení
- u důraz kladen na zkušenosti a disciplínu

22

II. kvadrant

= velký podnik, pohybující se ve tvrdé konkurenci (dynamickém, měnícím se prostředí)

u potřebuje stabilitu, ale také výtečné manévrovací schopnosti

→ potřebuje různorodé lidi

u propracované způsoby hodnocení, adaptační procesy (rotace práce)

u důraz je kladen na loajalitu zaměstnanců

23

III. kvadrant

= malý podnik, pohybující se ve stabilním prostředí

u „pohoda“

u prosperita těchto podniků je závislá od výroby, nikoli od prodeje

u skromné podmínky a jistota

u minimální fluktuace

24

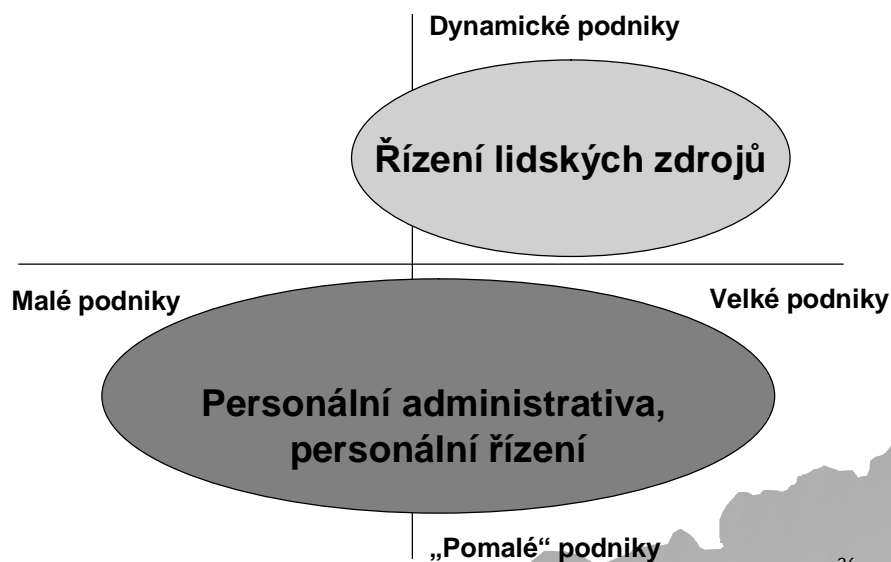
IV. kvadrant

= malý podnik, pohybující se ve tvrdé konkurenci (dynamickém, měnícím se prostředí)

u důraz kladen na to, aby nový zaměstnanec byl „stejně krevní skupiny“ a přitom výraznou a soutěživou individualitou, která je schopna se učit „hozením do vody“

25

Personalistika a ŘLZ

26

ŘLZ charakterizují následující body:

- u Propojuje podnikatelskou strategii se strategií LZ.
- u Zajišťuje vzájemnou podporu koncepce a praxe zaměstnávání lidí v organizaci.
- u ZC-i jsou chápáni jako bohatství organizace, jako lidský kapitál, do něhož je třeba investovat tím, že se jim budou poskytovat příležitosti ke vzdělávání a k rozvoji a že se organizace stane skutečnou „učící se organizací“.
- u K ZC-ům se přistupuje s důvěrou a vírou, že pracovníci mají shodné zájmy jako zaměstnavatelé.

27

ŘLZ charakterizují následující body⁽²⁾:

- u Zdůrazňuje význam loajality a angažovanosti ZC-ů k organizaci, k jejímu poslání a k jejím hodnotám.
- u Lidské zdroje jsou chápány jako zdroje pro vytváření konkurenční výhody.
- u Výkonná složka ŘLZ je záležitostí liniových manažerů a nikoliv personálního oddělení.
- u ŘLZ usiluje o větší flexibilitu ve srovnání s byrokratickými přístupy klasické personalistiky.

28

Oblasti, kterými se ŘLZ zabývá

- u Strategické řízení lidských zdrojů
- u Personální strategie a politika
- u Analýza pracovních míst a kompetencí
- u Řízení pracovního výkonu
- u Organizační chování
- u Motivace lidí
- u Organizační kultura
- u Vytváření organizace a vytváření pracovních míst

29

Oblasti, kterými se ŘLZ zabývá

(2)

- u Organizační rozvoj
- u Plánování lidských zdrojů
- u Získávání a výběr pracovníků
- u Adaptační proces a péče o nové ZC-e
- u Uvolňování lidí z organizace
- u Vzdělávání a rozvoj pracovníků
- u Podnikové vzdělávání
- u Rozvoj manažerů
- u Řízení kariéry

30

Oblasti, kterými se ŘLZ zabývá

(3)

- u Budování a rozvoj týmů
- u Hodnocení a oceňování pracovního výkonu
- u Mzdové struktury a odměňování
- u Zaměstnanecké vztahy
- u Zdraví, bezpečnost a péče o pracovníky
- u Personální informační systém a evidence pracovníků
- u Management znalostí v organizaci

31

Cíle ŘLZ

Obecný cíl:

- u zajistit, aby byla organizace schopna prostřednictvím lidí úspěšně plnit své cíle
- A. Zabezpečování a rozvoj zaměstnanců
  - B. Oceňování zaměstnanců
    - motivace a loajalita
  - C. Vztahy na pracovišti

32

Cíle řízení lidských zdrojů

- ⌌ Společenský cíl
- ⌌ Organizační cíl
- ⌌ Funkční cíl
- ⌌ Osobní cíl

33

Společenský cíl

Pokud by organizace nevyužívala svých zdrojů ve prospěch společnosti, mohlo by to vést ke vzniku určitých omezení.

1. Dodržování zákonů
2. Povinné služby
3. Vztahy mezi vedením a odbory

34

Organizační cíl

Přispívat ke zvyšování efektivity organizace.

1. Plánování v personální oblasti
2. Povinné služby
3. Výběr zaměstnanců
4. Výcvik a zaškolování
5. Hodnocení pracovního výkonu
6. Umisťování zaměstnanců
7. Kontrolní činnosti

35

Funkční cíl

Udržovat pomoc oddělení ŘLZ na takové úrovni, aby to vyhovovalo požadavkům organizace.

1. Hodnocení výkonnosti
2. Umisťování zaměstnanců
3. Metodická pomoc manažerům ostatních útvarů
4. Kontrolní činnosti

36

Osobní cíl

Pomáhat ZC-ům při dosahování jejich osobních cílů, alespoň pokud tyto cíle zvyšují přínos jedince organizaci.

1. Výcvik a zaškolování
2. Hodnocení výkonnosti
3. Umísťování zaměstnanců
4. Odměňování
5. Kontrolní činnosti

37

Model řízení lidských zdrojů a jeho podsystémy

38

Personální strategie

...se týká dlouhodobých, obecných a komplexně pojatých cílů v oblasti potřeby pracovních sil a zdrojů, pokrytí této potřeby a také v oblasti využívání pracovních sil a hospodaření s nimi...

Její nedílnou součástí jsou představy o metodách, jak těchto cílů dosáhnout.

39

Personální politika

- a) Systém zásad, jimiž se organizace řídí při rozhodováních, která se přímo nebo nepřímo dotýkají oblasti ŘLZ
- b) Soubor opatření, jimiž se organizace snaží ovlivňovat oblast ŘLZ a usměrňovat chování a jednání lidí tak, aby přispělo k efektivnímu plnění úkolů a cílů organizace

40

Personální politika⁽²⁾

u ovlivňuje vazbu mezi podnikem a ZC-i, ozřejmuje rozhodovací procesy, vytváří příznivé podnikové klima, minimalizuje pracovní konflikty

u měla by respektovat nejen zájmy podniku, ale i zájmy ZC-ů, ti by měli být s PP opakovaně seznamováni a měli by se brát v úvahu jejich připomínky a náměty

41

Personální plánování

Usiluje o to, aby podnik měl nejen v současnosti, ale zejména v budoucnosti pracovní síly

- v potřebném množství,
- s potřebnými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi,
- s žádoucími osobnostními charakteristikami,
- motivované a s dobrým přístupem k práci,
- flexibilní a připravené na změny,
- optimálně rozmístěné na pracovištích organizace,
- ve správný čas a
- s přiměřenými náklady.

42

Personální plánování(2)

- u proces prognózování, stanovování cílů a realizace opatření v oblasti
  - pohybu lidí do organizace, z organizace ven a uvnitř,
  - spojování pracovníků s pracovními úkoly ve správný čas na správném místě,
  - formování a využívání pracovních schopností lidí,
  - vytváření a rozvoje pracovních týmů a
  - personálního a sociálního rozvoje ZČ-ů

43

Personální plánování(3)

Personální plánování se zpravidla rozpadá na:

- plánování potřeby pracovníků,
- plánování pokrytí potřeb pracovníků,
- plánování personálního rozvoje jednotlivých pracovníků případně pracovních kolektivů

→ plány získávání a výběru, vzdělávání, rozmisťování pracovníků v organizaci, odměňování a produktivity práce, penzionování a propouštění pracovníků

44

Chyba při odhadu potřeb v oblasti lidských zdrojů může vést k problémům, které se týkají

- u zaměstnávání a umísťování pracovníků,
- u zákonem předepsaných požadavků,
- u vztahů mezi vedením a odbory,
- u odměňování a také
- u může představovat finanční nebo jiné ztráty pro podnik.

45

Struktura personálních činností v podniku

- u **1. Zajišťování pracovních sil z trhu práce**
  - získávání a výběr zaměstnanců, rozmísťování, plánování potřeby pracovních sil, vytváření pracovních a kvalifikačních profilů, stabilizace a systém adaptace, práce s personálními rezervami apod.
- u **2. Vytváření personální politiky**
  - zpracování personální strategie, podíl na tvorbě PK, řízení personálních nákladů, personální benchmarking, personální auditování apod.
- u **3. Personální evidence a statistika**
  - osobní evidence a dokumentace, analýzy vývoje a prognózování pracovních sil, vytváření informační sítě o zaměstnancích, aplikace informačních technologií apod.

46

Struktura personálních činností v podniku⁽²⁾

- u **4. Stimulování a motivování pracovní výkonnosti**
  - vytváření systému pracovní disciplíny, normativy a předpisy pro organizační a pracovní chování a jednání, systém hodnocení výkonu ZCů, řešení pracovních sporů, vytváření systémů stimulů, systémů odměňování, mzdové diferenciaci, nepeněžního odměňování apod.
- u **5. Zvyšování kvalifikační způsobilosti ZCů**
  - plány a realizace získávání, rozšiřování a prohlubování kvalifikace, rekvalifikace, rozvoj profesní a osobní způsobilosti, kariérový rozvoj zaměstnanců apod.
- u **6. Sociální politika**
  - systém sociální podnikové péče o ZCe - zdravotní, bydlení, stravování, rekreace, pomoc pracovníkům při náročných životních situacích, poskytování netradičních forem sociálního zvýhodnění - připojištění apod.

47

Struktura personálních činností v podniku⁽³⁾

- u **7. Péče o pracovní podmínky**
  - vytváření a sledování dodržování bezpečnosti a hygieny práce, řízení pracovních režimů, sledování a řízení objemu přesčasové práce, prostojů a ztrát pracovní doby, zkrácené a dočasné pracovní úvazky a spolupráce na vytváření optimální personální struktury, vedení lidí, kontrole úkolů a koučování zaměstnanců.
- u **8. Komunikace a vnější vztahy**
  - podpora inovačních námětů, námětových iniciativ - péče o podniková komunikační média, podpora řízení změn, vytváření týmové práce, zprostředkování kontaktů ZCů, managementu a správních orgánů firmy, podpora neformální komunikace, kolektivní vyjednávání s odbory, organizování shromáždění zaměstnanců, jednání s Úřady práce, regionálními a jinými institucemi apod.

48

Nová situace na prahu třetího tisíciletí

u Globalizace:

- Konkurence na světovém trhu se dotýká všech bez rozdílu
- Práce se stává celosvětovou komoditou
- Využití globálního prostředí je základem úspěchu

u Změny v rozdělení bohatství:

- Nový základ vzniku bohatství
- Změny v rozdělení bohatství mezi národy
- Změny v rozdělení bohatství ve společnosti
- „Vítěz bere vše“

49

Nová situace na prahu třetího tisíciletí

u Změny ve společnosti:

- Konec státu blahobytu
- Snížení role státu
- Nové rozdělení rolí mezi generacemi

u Změny ve struktuře a fungování podniků:

- Snížení počtu hierarchických úrovní
- Pokles počtu středních manažerů
- Konec zaměstnání na celý život a zaměstnání za dobré výsledky

50

Změna procesu kariérového rozvoje

- ⌞ Kariéra je sérií zastavení, ne sled kroků
- ⌞ Zaměstnání na dobu neurčitou se mění na práci na projektech
- ⌞ Důležité jsou odborné znalosti ne současná hierarchická pozice
- ⌞ Kariéra se dělá na trhu práce ne v hierarchické struktuře podniku
- ⌞ Hlavní rozhodnutí kariéry: specialista nebo generalista
- ⌞ Osobní odpovědnost jedince za rozvoj vlastního intelektuálního kapitálu

51